

Embedsregnskab 2008
for
Vestre Landsret.

1. Indledning.

I denne indledning gives en kort oversigt over indholdet i Vestre Landsrets embedsregnskab for 2008.

Afsnit 2 indeholder en kort beskrivelse af landsretten.

I afsnit 3 redegøres for udviklingen i landsrettens sagsbeholdning og gennemløbstider samt for opfyldelsen af opstillede målsætninger om gennemløbstider.

I afsnit 4 omtales udviklingen i antallet af medarbejdere i landsretten og sagsafviklingen pr. medarbejder.

I afsnit 5 omtales landsrettens arbejde med retsmægling.

I afsnit 6 omtales landsrettens fortsatte arbejde i forbindelse med gennemførelsen af domstolsreformen.

I afsnit 7 omtales landsrettens kvalitetsarbejde.

I afsnit 8 omtales nogle af de administrative sager, som behandles i landsretten (høringssager, klagesager og sættdommerbeskikkelser).

I afsnit 9 omtales de lokalemæssige problemer, som landsretten har i Viborg.

I afsnit 10 omtales landsrettens lokaleforhold ved bitingstederne.

I afsnit 11 omtales landsrettens handlingsplan for 2008 og opfyldelsen af denne.

Embedsregnskabet afsluttes med en samlet vurdering i afsnit 12 af udviklingen i 2008 og af forventningerne til de kommende år.

2. Kort om Vestre Landsret.

Vestre Landsret har sit sæde (hovedtingsted) i Viborg. Landsretten bestod i 2008 af 1 præsident, 38 andre faste landsdommere, ca. 7 midlertidige (konstituerede) landsdommere, 8 øvrige jurister og ca. 50 administrative medarbejdere.

Præsidenten er administrativ chef for landsretten og således ansvarlig for varetagelsen af de bevillingsmæssige og administrative forhold, der er henlagt til embedet.

Landsrettens dommere er fordelt på 15 retsafdelinger med hver tre dommere. Landsrettens øvrige jurister er tilknyttet de retsafdelinger, der behandler særligt mange kæremål eller i særlig grad står for forberedelsen af landsrettens civile sager, samt landsrettens administration.

Landsrettens administrative medarbejdere er fordelt på 4 retssektioner, der hver udfører de administrative sagsbehandlingsfunktioner for tre eller fire retsafdelinger, samt på en sektion, et præsidentsekretariat og en IT-enhed, der alle varetager en række centrale, administrative opgaver.

Vestre Landsret behandler civile sager og straffesager ved hovedtingstedet i Viborg. Landsretten behandler endvidere straffesager ved de såkaldte bitingsteder i Århus, Aalborg, Kolding, Esbjerg og Sønderborg. Landsrettens administration er beliggende ved hovedtingstedet i Viborg.

3. Udviklingen i landsrettens sagsbeholdning og gennemløbstider.

a. Udviklingen i civile sager.

Udviklingen i antallet og fordelingen af civile sager i perioden 2006 – 2008 er følgende:

Sagsudviklingen 2006 – 2008 for civile sager						
	Almindelige 1. instanssager	Almindelige ankesager	Familieretlige sager o.l.*	Alle domssager	Sager til skr. behandling **	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 31/12-2005	885	772	117	1774	180	1934
Nye sager 2006	502	785	484	1771	1082	2853
Sluttede sager 2006	592	868	484	1944	1062	3006
Sagsbeholdning pr. 31/12 2006	795	689	117	1601	180	1781
Nye sager 2007	46	721	271	1038	971	2009
Sluttede sager 2007	584	752	306	1642	1010	2652
Sagsbeholdning 31/12 2007	284	658	55	997	141	1138
Nye sager 2008	73	893	309	1275	1227	2502
Sluttede sager 2008	170	900	258	1328	1143	2471
Sagsbeholdning 31/12 2008	187	651	106	944	224	1168

* Sager om forældreansvar, faderskab, umyndiggørelse, børnefjernelse og adm. frihedsberøvelse

** Kæresager, anke af småsager, oprejsningsbevillinger, anmodning om aktindsigt.

Der er en meget klar nedgang i beholdningen af civile sager set over hele perioden 2006 – 2008. Således er beholdningen af civile sager nedbragt med ca. 40 % fra begyndelsen af 2006 til udgangen af 2008. Nedbringelsen af sagsbeholdningen er først og fremmest sket i 2007. I 2008 er sagsbeholdningen steget lidt, men dette skyldes en kraftig stigning i antallet af nye kæremål mv. i 2008. Udviklingen svarer i alt væsentligt til den udvikling, der var ventet som et resultat af domstolsreformen og dennes implementering.

b. Udviklingen i straffesager.

Udviklingen i antallet og fordelingen af straffesager i perioden 2006 – 2008 er følgende:

Sagsudviklingen 2006 - 2008 for straffesager							
	Nævninge- sager	Med domsmænd og med bevisbedøm.	Med domsmænd og uden bevisbedøm.	Andre ankesager	Domssager i alt	Kære- sager m.v.	Alle sager
Sagsbeholdning pr. 31/12 2005	9	297	127	96	529	38	567
Nye sager 2006	31	868	307	367	1573	1776	3349
Sluttede sager 2006	29	802	335	372	1538	1786	3324
Sagsbeholdning pr. 31/12 2006	11	363	99	91	564	28	592
Nye sager 2007	20	628	220	277	1145	1567	2712
Sluttede sager 2007	27	749	240	296	1312	1566	2878
Sagsbeholdning 31/12 2007	4	236*	75*	86*	401*	24*	424*
Nye sager i 2008	10	670	244	355	1279	1883	3162
Sluttede sager i 2008	8	663	242	333	1246	1889	3135
Sagsbeholdning 31/12 2008	6	243	77	107	433	18	451

* Korrigeret

Der er en meget klar nedgang i beholdningen af straffesager set over hele perioden 2006 – 2008. Således er beholdningen af straffesager nedbragt med ca. 20 % fra begyndelsen af 2006 til udgangen af 2008. Nedbringelsen af sagsbeholdningen er reelt sket i 2007, hvor sagsbeholdningen faldt med ca. 28 %. I 2008 er sagsbeholdningen steget en smule, og man bør mærke sig, at dette er sket samtidig med, at antallet af nye sager fortsat er på et niveau, der ligger klart under niveauet fra tiden før politi- og domstolsreformen. Udviklingen har således nøje sammenhæng med indkøringen af politi- og domstolsreformen. Særligt om nævningsager kan anføres, at der med virkning fra 2008 er sket en omlægning af behandlingen af nævningsager således, at disse fremover starter i byretterne med fuld ankeadgang til landsretterne.

c. Målsætninger for gennemløbstider.

Landsretten har i 2008 i samarbejde med Domstolsstyrelsen opstillet nye målsætninger for den højeste gennemløbstid for forskellige sagstyper. De nye målsætninger er opstillet i tilknytning til domstolsreformen og med det sigte, at der efter nogle år skal være fælles målsætninger for gennemløbstiderne ved de to landsretter. Målsætningerne for 2009 – 2011 er justeret i lyset af de erfaringer, der er indhentet i 2008.

I de følgende oversigter gengives målsætningerne for 2008 – 2011 og resultatet for 2008. For så vidt angår domssager omfatter målsætninger og resultater de sager, der er sluttet efter en hovedforhandling.

Til sammenligning med resultatet for 2008 er indsat resultater for 2007 set i forhold til de nye målsætninger, men det må herved understreges, at de anførte målsætninger ikke var gældende for 2007. Om tidligere målsætninger og opfyldelsen af disse henvises derfor til embedsregnskaberne for 2007 og tidligere år.

Civile domssager	Resultat 2007	Mål 2008	Resultat 2008	Mål 2009	Mål 2010	Mål 2011
1. instanssager – henvist efter reformen						
Andel sluttet på under 12 mdr.	—	40 %	89 %	50 %	50 %	50 %
Andel sluttet på under 18 mdr.	—	75 %	100 %	75 %	75 %	75 %
Alm. ankesager						
Andel sluttet på under 9 mdr.	9 %	20 %	35 %	55 %	60 %	60 %
Andel sluttet på under 12 mdr.	64 %	75 %	75 %	80 %	85 %	85 %
Familieretssager						
Andel sluttet på under 3 mdr.*	70 %	80 %	74 %	85 %	85 %	85 %
Andel sluttet på under 6 mdr.	93 %	95 %	93 %	95 %	95 %	95 %

* I 2009 - 2011 er den primære målsætning ændret til 4 måneder

Den meget høje målopfyldelse for 1. instanssager henvist efter reformen skal ses på baggrund af, at oversigten som anført alene omfatter de sager, der er blevet hovedforhandlet. Det drejer sig om få sager, der alle i sagens natur vil være af nyere dato, da landsretten først modtog henviste sager fra byretterne fra begyndelsen af 2. halvår 2007.

Målopfyldelsen for almindelige ankesager ligger klart over målsætningen. Dette resultat er endog meget tilfredsstillende ikke mindst i lyset af, at opgørelsen ikke er begrænset til ankesager modtaget efter reformen, og at antallet af nye almindelige ankesager er stigende.

Målopfyldelsen for familieretssager ligger over det tilsvarende niveau i 2007, men under målet for 2008. Hertil kommer, at antallet af nye familieretssager er markant mindre end tidligere. Denne nedgang i antallet af nye sager antages særligt at skyldes de ændrede regler for behandling af sager om forældreansvar. Disse nye regler har dels den virkning, at flere sager afgøres endeligt i statsforvaltningerne, dels den betydning, at de sager, der indbringes for domstolene, generelt er væsentligt tungere end tidligere. At sagerne er blevet tungere skyldes, at der nu skal afholdes samtaler med flere – og yngre - børn end tidligere, og at retten i forbindelse med en sag om forældremyndighed også kan tage stilling til barnets bopælssted og til samværsordninger. Som en konsekvens af denne udvikling er det besluttet, at den primære målsætning for sagernes gennemløbstid i 2009 og følgende år ændres fra 3 måneder til 4 måneder.

Civile kæremål	Resultat 2007	Mål 2008	Resultat 2008	Mål 2009	Mål 2010	Mål 2011
Andel sluttet på under 6 uger	62 %	80 %	76 %	85 %	85 %	85 %
Andel sluttet på under 3 mdr.	90 %	95 %	94 %	95 %	95 %	95 %

Målopfyldelsen for civile kæremål vurderes som meget tilfredsstillende i lyset af, at der er modtaget og afgjort væsentligt flere kæremål i 2008 end i de foregående år.

Straffedomssager	Resultat 2007	Mål 2008	Resultat 2008	Mål 2009	Mål 2010	Mål 2011
Nævningeankesager						
Andel sluttet inden 3 mdr.		40 %	67 %	60 %	75 %	75 %
Andel sluttet inden 6 mdr.		90 %	100 %	90 %	90 %	90 %
Øvrige straffeankesager:						
Med bevisbedømmelse						
Andel sluttet på under 4 mdr.	48 %	60 %	60 %	70 %	75 %	75 %
Andel sluttet på under 6 mdr.	75 %	85 %	81 %	90 %	95 %	95 %
Uden bevisbedømmelse						
Andel sluttet på under 4 mdr.	65 %	60 %	76 %	70 %	75 %	75 %
Andel sluttet på under 6 mdr.	83 %	85 %	91 %	90 %	95 %	95 %

Ændringen af reglerne for behandling af nævningesager er først trådt i kraft den 1. januar 2008. Som følge heraf omfatter oversigten kun et mindre antal nævningeankesager, der alle er af nyere dato, idet landsretten modtog den første nævningeankesag omkring sommeren 2008.

Målopfylelsen for øvrige straffeankesager er tilfredsstillende, men må dog ses i lyset af, at landsretten har modtaget klart færre straffeankesager end forud for politi- og domstolsreformen.

Straffekæremål	Resultat 2007	Mål 2008	Resultat 2008	Mål 2009	Mål 2010	Mål 2011
Fængslingskæremål						
Andel sluttet samme dag som modtaget	87 %	90 %	89 %	90 %	90 %	90 %
Andel sluttet på under 1 uge	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %
Andre straffekæremål						
Andel sluttet samme dag som modtaget	34 %	40 %	37 %	40 %	40 %	40 %
Andel sluttet under 1 uge	51 %	45 %	57 %	45 %	50 %	50 %
Andel sluttet på under 2 uger	60 %	75 %	65 %	75 %	80 %	80 %

Målopfylelsen for straffekæremål er generelt meget tilfredsstillende også i lyset af, at antallet af nye straffekæremål ligger klart over niveauet for de forudgående år. Det er næppe muligt i

noget omfang af betydning at øge målopfyldelsen yderligere for fængslingskæremål. Dette skyldes, at behandlingen af nogle sager må udsættes på fremskaffelse af yderligere dokumenter og på kareskrifter og bemærkninger fra modparten til disse.

d. Gennemsnitlige gennemløbstider

De gennemsnitlige gennemløbstider for hovedforhandlede (domsforhandlede) civile sager og straffesager sluttet i perioden 2006 – 2008 er således:

Gennemsnitlige gennemløbstider i måneder for hovedforhandlede domssager 2006 - 2008			
	2006	2007	2008
Civile sager:			
1. instanssager henvist/anlagt før 2007	21,6	23,9	31,3
1. instanssager henvist efter 2007			8,7
Almindelige ankesager	12,9	12,5	11,0
Familieretssager	3,0	3,0	3,0
Straffesager:			
Nævningesager rejst før 2008	4,0	4,2	8,3
Nævningeankesager			3,1
Øvrige straffeankesager med bevisbedømmelse	4,7	4,8	4,4
Øvrige straffeankesager uden bevisbedømmelse	3,5	3,7	3,2

De gennemsnitlige gennemløbstider i hovedforhandlede 1. instanssager henvist/anlagt før 2007 vil i sagens natur stige, da gruppen ikke længere tilføres nye sager, der kan trække gennemsnittet ned. Der resterer ved udgangen af 2008 115 sådanne ”gamle” 1. instanssager modtaget før 2007. Disse sager afventer typisk diverse erklæringer eller ændringer i en parts helbredstilstand.

De gennemsnitlige gennemløbstider i hovedforhandlede 1. instanssager henvist efter 2007 vil i sagens natur være lave i 2008. Det drejer sig om få sager, der alle er af nyere dato, da

landsretten først modtog henviste sager fra byretterne fra begyndelsen af 2. halvår 2007. Det er derfor for tidligt at danne sig et indtryk af, hvor niveauet vil ligge for disse sagers gennemsnitlige gennemløbstid, men det er som anført ovenfor målsætningen for 2009 og følgende år, at halvdelen af sagerne skal være afsluttede inden 12 måneder og 75 % inden 18 måneder.

De gennemsnitlige gennemløbstider i ankesager er faldet pænt i 2008. Denne udvikling mod kortere gennemløbstider i ankesager forventes fortsat i 2009 som et resultat af sagsudviklingen efter domstolsreformen.

De gennemsnitlige gennemløbstider i nævningesager og nævningeankesager er i 2008 afgørende præget af, at behandlingen af nævningesager blev ændret den 1. januar 2008. Antallet af sluttede nævningesager og nævningeankesager har således været markant lavere i 2008 end tidligere. Den gennemsnitlige gennemløbstid for de "gamle" nævningesager er navnlig præget af, at der bl.a. er sluttet en sag, hvor hovedforhandlingen først kunne fortsætte efter en længere udsættelse.

De gennemsnitlige gennemløbstider for (øvrige) straffeankesager er tilfredsstillende og lavere end i de forudgående år. Samlet set er der for ankesagernes vedkommende tale om gennemsnitlige gennemløbstider omkring det niveau på 4 måneder, som efter landsrettens vurdering i almindelighed må anses for det praktisk mulige, bl.a. når der tages hensyn til, at en meget stor del af landsrettens straffesager skal behandles på bitingstederne i forud fastlagte uger og med deltagelse af forsvarere, der er udpegede før sagens berammelse. Udviklingen i 2008 må dog også ses i lyset af, at landsretten både i 2007 og 2008 har modtaget klart færre straffeankesager end forud for politi- og domstolsreformen, og at dette forhold i alt væsentligt må tilskrives indkøringen af navnlig politireformen.

e. Sagernes alder.

Ved udgangen af 2008 var de verserende civile 1. instans- og ankesager fordelt således med hensyn til sagernes alder:

Ca. 80 % af sagerne er modtaget i 2008

Ca. 6 % af sagerne er modtaget i 2007

Ca. 7 % af sagerne er modtaget i 2006

Ca. 3 % af sagerne er modtaget i 2005

Ca. 1 % af sagerne er modtaget i 2004

Ca. 3 % af sagerne er modtaget i 1997-2003

Den procentuelle fordeling af sagsbeholdningen med hensyn til de civile sagers alder viser, at væsentligt flere sager er af nyere dato end tidligere.

Ved udgangen af 2008 var kun godt 2 % af de verserende straffesager modtaget før 2008.

4. Medarbejdere og sagsafviklingen.

a. Udviklingen i årsværksforbrug fordelt på de enkelte medarbejdergrupper.

Udviklingen i antallet af medarbejdere i 2006 – 2008 (opgjort som det faktiske årsværksforbrug) er følgende:

	2006	2007	2008
Juridisk personale	55,4	55,3	53,0
Kontorpersonale	44,4	42,6	40,3
Elever	1,9	1,2	2,3
Ansatte i beskæftigelsesordning	4,0	3,7	1,7
Øvrigt personale	5,5	5,8	5,6

Ændringerne fra 2007 til 2008 i antallet af jurister og administrative medarbejdere (kontorpersonale) skyldes navnlig en tilpasning af landsrettens personaleresurser til domstolsreformen.

b. Sagsvægtningsmodel.

Landsretterne har i samarbejde med Domstolsstyrelsen udarbejdet en model med vægtning af forskellige sagstyper. I modellen indregnes sluttede sager med en vægtenhed afhængig af sagstype og den måde, hvorpå sagen sluttes. Da Vestre Landsret indtil 2007 har registreret adcitationssager særskilt, er de vægtenheder, der i modellen er indregnet fra slutning af sådanne sager, fratrukket i oversigterne nedenfor.

Vægtenhederne er særskilt fastsat for henholdsvis administrative medarbejdere (kontorpersonale) og jurister (faste og konstituerede dommere, administrationschef, sekretariatschef, retsassessor og dommerfuldmægtige) efter en generel vurdering og sammenligning af det arbejde, der for den enkelte medarbejder i den pågældende medarbejdergruppe er forbundet med behandlingen af den enkelte sag sammenlignet med behandlingen af andre sager og alt afhængig af sagstype og måde, som sagen sluttes på. Der er således ikke tilsigtet nogen sammenhæng mellem de vægtenheder, der ved en sags slutning tildeles henholdsvis jurister og administrative medarbejdere, og der er derfor ikke grundlag for nogen sammenligning af antallet af vægtede enheder pr. årsværk for de forskellige personalegrupper.

Der er ved selve vægtenhederne ikke taget hensyn til den tid, der medgår til rejse til og fra landsrettens bitingsteder. Rejsetiden opgøres særskilt og indregnes herefter i den samlede opgørelse af antallet af vægtede sagsenheder pr. årsværk. Som grundlag for denne opgørelse af rejsetid kan følgende oplyses om antallet af rejsedage/rejseuger til bitingstederne i 2008:

Antal rejsedage/uger i 2008	
Bitingsted	Antal dage/uger:
Århus	158 11
Aalborg	77 17
Kolding	25
Esbjerg	21
Sønderborg	22

Domstolsreformen og den deraf afledede ændring i landsretternes rolle som slutinstans, den almindelige udvikling i sagernes tyngde samt landsretternes arbejdsform navnlig i forbindelse med den nye form for hovedforhandling nødvendiggør en revision af sagsvægtningssmodellen, hvis denne tillige skal kunne anvendes til at vurdere udviklingen i landsretternes produktivitet over tid. Dette arbejde ventes gennemført og afsluttet i 2009 i tæt samarbejde mellem Domstolsstyrelsen og landsretterne.

Med forbehold for det kommende revisionsarbejde af sagsvægtene har forholdet mellem vægtede sagsenheder for sluttede sager og anvendte årsværk har i 2006 – 2008 været følgende:

Administrative medarbejdere						
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	Normativ (årsværk)	Antal vægtede enheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2008	5669,2	1580,7	4946,5	1627,8	39,2*	353
Vægtede sagsenheder 2007	6599,8	1343	6310,9	1440,5	41,2*	381
Vægtede sagsenheder 2006	7976,9	1537,6	7516,3	1592,5	44,4*	419

Jurister						
	Almindelige straffesager	Straffe-kæremål	Almindelige civile sager	Civile kæresager	Normativ (årsværk)	Antal vægtede enheder pr. årsværk
Vægtede sagsenheder 2008	3750,9**	662,6	4537,3	888,3	51,4*	191
Vægtede sagsenheder 2007	4006,8**	568,8	5443,9	784,1	53,2*	203
Vægtede sagsenheder 2006	4735,6	642,9	6523,1	872	55,4*	231

* Reguleret for rejsetid til bitingsteder

** Reguleret for forberedelse mv. af stor ankesag

Sammenlignes antallet af vægtede sagsenheder pr. årsværk i 2008 med det tilsvarende tal for 2007 og 2006 er der for begge personalegrupper tale om et fald. Det er utvivlsomt, at implementeringen af domstolsreformen i sig selv har betydet et fald i produktivitet. Underliggende tal for udviklingen på halvårsbasis viser imidlertid også, at udviklingen er vendt i 2. halvår af 2008, hvor antallet af vægtede enheder pr. årsværk for de enkelte grupper ligger over eller stort set svarer til tallene for 2. halvår 2007. Udover den betydning, som er en følge af selve implementeringen af reformen, gælder, at den øgede tyngde, der generelt er forbundet med den nuværende behandling af en række sagstyper, ikke afspejles i de nuværende sagsvægte. Dette forhold har naturligvis umiddelbart størst betydning for sammenligninger med tiden før 2007, dels fordi domstolsreformen i sig selv har betydet en ændring af sagsbehandlingen for visse grupper af sager, dels fordi den almindelige udvikling i sagernes tyngde tydeligst afspejles over tid. Forholdet har imidlertid også betydning for en sammenligning mellem 2007 og 2008, idet f.eks. antallet af nye civile ankesager og kæremål er steget mærkbart i 2008 også set i forhold til 2007, og ikke mindst for disse sagstyper gælder, at belastningen ved en behandling i dag ligger over belastningen ved en behandling af sådanne sager tidligere. Som nævnt foran er det da også besluttet at foretage en revision af sagsvægningsmodellen. Dette arbejde ventes gennemført og afsluttet i 2009 i tæt samarbejde mellem Domstolsstyrelsen og landsretterne, og indtil da er en sammenligning af opgørelser af vægtede sagstal f. eks. i tiden før og efter domstolsreformen ikke retvisende.

5. Forsøg med retsmægling.

Vestre Landsret har fra 1. marts 2003 til 31. marts 2008 deltaget sammen med 4 byretter i et forsøg med retsmægling. Forsøget er den 1. april 2008 afløst af en permanent ordning med retsmægling også i landsretterne. Forsøget og den permanente ordning administreres i praksis af landsrettens 15. afdeling (den særlige forberedelsesafdeling). Der henvises nærmere til oplysningerne om retsmægling på landsrettens hjemmeside www.vestrelandsret.dk.

Landsrettens tilbud om retsmægling er i 2008 blevet accepteret i 70 sager mod 49 sager i 2007. Retsmægling er gennemført i 55 af disse sager (mod i 30 af de 49 sager i 2007). I de resterende 15 sager er retsmæglingen endnu ikke gennemført eller tilsagnet om deltagelse i retsmægling eller hele sagen er tilbagekaldt, inden der er afholdt møde med retsmægleren.

I 35 af de 55 sager med gennemført retsmægling (64 %) er retsmæglingen endt med, at parterne har indgået en aftale, som har afsluttet sagen. I 20 sager er retsmæglingen endt uden en sådan aftale, og sagen er overgået til sædvanlig retssagsbehandling.

I ca. 2/3 af sagerne er retsmæglingen således i 2008 endt med en aftale, der har sluttet retssagen. Andelen af sager, hvor retsmæglingen er endt med en sådan aftale, svarer til tidligere år.

6. Domstolsreformen

Landsretten har også i 2008 arbejdet med domstolsreformens gennemførelse i landsretten. Dette arbejde har bl.a. omfattet drøftelser af de nye regler om behandlingen af nævningeankesager og udarbejdelsen af forskellige vejledninger.

Landsretterne fik allerede med den del af reformen, der trådte i kraft den 1. januar 2007, status som den helt dominerende slutinstans, og denne nye rolle er blevet yderligere udbygget fra 2008, da også nævningesager herefter normalt vil få deres endelige afgørelse i landsretterne.

Denne ændrede rolle stiller øgede krav til landsretterne bl.a. med hensyn til hurtigere at formidle oplysninger om landsretternes praksis, og arbejdet med at forberede og gennemføre domstolsreformen er derfor sket - og sker fortsat - i tæt samarbejde med Østre Landsret.

7. Kvalitetsarbejde

I tilknytning til domstolsreformen har landsretten på forskellige områder igangsat et arbejde, der har til formål yderligere at forbedre kvaliteten i landsrettens sagsbehandling og afgørelser. Der er således fra 2008 gennemført en ændring af landsrettens arbejde med straffekæremål, ligesom der er igangsat et arbejde med det sigte at vurdere og udveksle erfaringer om retsledelse. Endvidere har landsrettens dommere på interne temadage drøftet forskellige spørgsmål i forbindelse med de nye nævningeankesager og sagerne om forældres ansvar, ligesom man har behandlet en række praktisk vigtige spørgsmål i forbindelse med fastsættelsen af sagsomkostninger. Yderligere er der i samarbejde med Østre Landsret iværksat et projekt, der sigter mod udarbejdelsen af en fælles vejledning for behandlingen af straffesager svarende til

den fælles vejledning, som de to landsretter tidligere har udarbejdet om behandlingen af civile sager. Endelig har man drøftet – og i starten af 2009 iværksat – et projekt, der sigter mod en yderligere forbedring af kvaliteten i det arbejde, som landsrettens administrative medarbejdere varetager på de enkelte retssektioner.

Det er landsrettens vurdering, at kvalitetsarbejdet er af væsentlig betydning også set i sammenhæng med de løbende bestræbelser på at effektivisere sagsgangene. Det er derfor efter landsrettens opfattelse velbegrundet, at der i 2008 har været anvendt resurser også på denne del af landsrettens arbejde, også selv om det selvsagt har betydet tilsvarende færre resurser til retsarbejdet.

8. Administrative sager.

Blandt de administrative sager, som behandles i landsretten, kan nævnes:

a. Høringssager.

Der er i 2008 afgivet udtalelse i 57 høringssager vedrørende lovforslag m.v.

I 2006 og 2007 blev der afgivet udtalelser i henholdsvis 60 og 64 sådanne høringssager.

b. Klagesager.

I medfør af retsplejelovens § 48 kan landsrettens præsident meddele en advarsel til en dommer eller anden domstolsjurist i landsretten eller til en præsident ved en byret i landsretskredsen, hvis den pågældende har udvist utilbørligt eller usømmeligt forhold i forbindelse med udførelsen af sin tjeneste. Før 1. januar 2007 kunne præsidenten tillige meddele en sådan advarsel til alle domstolsjurister ved ikke-præsidentledede byretter i landsretskredsen. Efter 1. januar 2007 er alle byretter i Jylland imidlertid ledet af en præsident, og landsrettens præsident har derfor i 2007 for så vidt angår andre domstolsjurister ved byretterne end byretspræsidenterne alene behandlet klager vedrørende forhold fra 2006, mens der i 2008 ikke er behandlet sådanne klager.

I 2008 har præsidenten indledt behandling af 10 klager over byretspræsidenter/landsdommere/øvrige domstolsjurister. 8 af disse klager angik landsdommere eller andre domstolsjurister ved landsretten.

I 2006 og 2007 indledte præsidenten behandling af henholdsvis 38 (heraf 8 om landsdommere) og 4 (heraf 1 om landsdommere) sådanne klager.

I hovedparten af sagerne har klagen primært drejet sig som utilfredshed med en rets judicielle afgørelser, som det ikke er muligt for præsidenten at tage stilling til i medfør af retsplejelovens § 48. I 2 af sagerne fra 2006, i 2 af sagerne fra 2007 og i ingen af sagerne fra 2008 blev der enten af præsidenten eller af vedkommende dommer/domstolsjurist med præsidentens tiltræden knyttet kritiske bemærkninger til eller beklagelse af dommerens/domstolsjuristens optræden eller sagsbehandling. Der har ikke i nogen af sagerne fra 2006 – 2008 været tale om forhold af en karakter, der har kunnet give grundlag for at meddele en advarsel efter § 48.

Foruden de nævnte sager har landsrettens præsident i 2006-2008 også modtaget flere klager, der er blevet videresendt til en anden retspræsident eller klagemyndighed som værende rette klageinstans. Desuden har præsidenten modtaget et antal henvendelser fra primært privatpersoner, der har været utilfreds med en rets judicielle afgørelser, og som præsidenten har vejledt om mulighederne for eventuelt at appellere afgørelsen eller f.eks. søge Procesbevillingsnævnet om anke- eller kæretilladelse. I disse sager har der ikke været indledt en klagesagsbehandling i medfør af retsplejelovens § 48.

c. Rejsedommerordningen.

Ordningen med særlige rejsedommere er ophørt med udgangen af 2006 som led i domstolsreformen. Af rejsedommerordningen resterer nu alene muligheden for, at landsrettens præsident efter retsplejelovens § 45, stk. 1, kan meddele beskikkelse som yderligere dommer ved en byret, når byrettens forhold tilsiger det. Denne mulighed er alene benyttet i enkelte tilfælde i 2008.

d. Beskikkelse af sættemdommere.

Præsidenten foretog i 2008 i medfør af retsplejelovens § 46 i alt 44 beskikkelser af sættemdommere, fordi byretsdommere var inhabile.

I 2006 og 2007 blev der meddelt henholdsvis 153 og 34 sådanne beskikkelser. Det betydelige fald i antallet af sættemdommerbeskikkelser i 2007 og 2008 skyldes, at behovet for sådanne beskikkelser er faldet meget markant som følge af etableringen af større byretter med mindst 6 dommere i forbindelse med domstolsreformen.

Nedgangen i antallet af sættemdommerbeskikkelser i 2007 og 2008 er således i overensstemmelse med det, som kunne forventes på baggrund af domstolsreformen.

9. Vestre Landsrets nuværende lokaleforhold i Viborg og behovet for en forbedring heraf.

Vestre Landsret har gennem længere tid haft et væsentligt behov for forbedring af de lokalemæssige forhold navnlig i Viborg. Spørgsmålet har da også været nævnt i flere af de offentliggjorte handlingsplaner og embedsregnskaber.

En forbedring af landsrettens lokaler blev i 2004 sat i bero af Justitsministeriet og Finansministeriet på udfaldet af en gennemførelse af domstolsreformen. I forbindelse med domstolsreformens gennemførelse er der dog indtil videre alene afsat midler til nye lokalemæssige rammer for byretterne samt et mindre beløb til forbedret sikkerhed i alle retter.

Landsretten anser fortsat den nuværende situation med hensyn til de bygningsmæssige forhold for uholdbar. Landsretten finder det derfor fortsat nødvendigt, at der tages skridt til at sikre en påkrævet og nødvendig forbedring af landsrettens lokaleforhold i Viborg således, at der også sikres landsrettens brugere og medarbejdere en værdig, funktionel og tidssvarende ramme for landsrettens retssagsbehandling og øvrige funktioner. Landsrettens nuværende lokaler i Viborg og disse lokalers placering forskellige steder i byen gør det endvidere vanskeligt at sørge for den også politisk ønskede forbedring af sikkerheden i retsbygningerne.

Domstolsreformen har nu været i kraft i mere end 2 år, og en række af de nye byretter har allerede taget nye bygninger med tidssvarende forhold og indretning for navnlig vidner og rettens øvrige brugere i brug. Endvidere er planlægningen vedrørende de øvrige byretters bygningsmæssige forhold langt fremme. Landsretten glæder sig over byretternes nye og brugervenlige rammer, men forbedringen af byretternes lokalemæssige situation har betydet, at det er blevet endog meget tydeligt også for landsrettens brugere, at landsretten må byde sine brugere og medarbejdere forhold, som hverken er tidssvarende eller funktionelle. Det er selvsagt helt utilfredsstillende, at landsrettens samfundsvigtige opgavevaretagelse fortsat skal foregå i lokaler, som af standard og indretning langt fra kan siges at udgøre en værdig og tidssvarende ramme for arbejdet, og det forekommer meget vanskeligt at forstå eller acceptere, at landsrettens brugere og medarbejdere ikke skulle have behov for mindst en tilsvarende standard, som nu sikres i alle byretter. Det er derfor tilfredsstillende, at landsrettens lokaleprojekt er genstartet i 2008, idet Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen har forestået et udredningsarbejde, der har resulteret i en beskrivelse af landsrettens lokalebehov og et forslag til et helt nyt byggeri. Udredningsarbejdet er sendt til Justitsministeriet til brug for de løbende forhandlinger om finanslov og andre tiltag med bevillingsmæssig betydning, ligesom landsretten i slutningen af 2008 har haft lejlighed til at orientere formanden for Folketingets Retsudvalg om situationen. Udredningsarbejdet vil således i den kommende tid indgå som væsentlig del af grundlaget for de fortsatte drøftelser om sikring af en for brugere og medarbejdere tilfredsstillende løsning på landsrettens lokalemæssige situation i Viborg.

10. Vestre Landsrets lokaleforhold ved bitingstederne.

Vestre Landsret har bitingsteder i Aalborg, Århus, Kolding, Esbjerg og Sønderborg.

Bitingstederne er i Kolding, Esbjerg og Sønderborg placeret i forbindelse med byrettens lokaler.

I Esbjerg har byretten – og dermed også Vestre Landsret – fået nye lokaler i sommeren 2007 på adressen Dokken i Esbjerg.

I Sønderborg har byretten – og dermed også Vestre Landsret – fået nye lokaler i eftersommeren 2008.

I Kolding planlægges et helt nyt domstolsbyggeri, hvori også vil indgå nye lokaler til Vestre Landsret.

I Aalborg overvejes en udvidelse af byrettens lejemål og indretning af en eller flere yderligere retssale med tilhørende voteringslokaler mv. I den forbindelse overvejes tillige, om det vil være hensigtsmæssigt at ændre landsrettens behandling af sager ved bitingstedet i Aalborg.

11. Handlingsplan for 2008 og opfyldelsen af denne.

Landsrettens arbejde med handlingsplaner og justeringer af disse foregår løbende bl.a. i forbindelse med drøftelser i landsrettens samarbejdsudvalg. Handlingsplanerne er offentliggjort på landsrettens hjemmeside - www.vestrelandsret.dk

Handlingsplanerne indeholder en række mål for sagsbehandlingstider. Herom og om opfyldelsen af disse målsætninger henvises til det, der er anført ovenfor i afsnit 3.

Endvidere indeholder handlingsplanerne en lang række andre mål opstillet med fokus på (anden) kvalitetssikring, brugernes behov, kontakt til samarbejdspartnere, produktivitet og fleksibilitet, trivsel blandt medarbejderne og enkle og klare arbejdsgange samt andre tiltag til en effektiv resurseudnyttelse.

De forskellige mål er beskrevet i landsrettens handlingsplan, og status med hensyn til opfyldelsen heraf kan summarisk sammenfattes således for 2008:

- Det skal i samarbejde med Østre Landsret nærmere overvejes, hvordan landsretternes nye rolle som den helt dominerende slutinstans kan realiseres bedst muligt (jf. afsnit 1.2). Tidsfrist: 2008. Iværksat
- Der skal udarbejdes en ny arbejdspladsvurdering, jf. afsnit 2.1. Tidsfrist: 2. kvartal 2008. Gennemført
- Der skal indledes et projekt med en samlet undersøgelse af forskellige spørgsmål af betydning for landsrettens arbejdsmiljø (jf. afsnit 2.1). Tidsfrist 2008. Udsat til 2009
- Der skal udarbejdes et oplæg om forskellige muligheder for at skaffe landsretten tidssvarende lokaleforhold i Viborg (jf. afsnit 2.2). Tidsfrist: 1. halvår 2008. Gennemført
- Der skal overvejes nye tiltag til at dokumentere og måle kvalitet (jf. afsnit 3.1). Tidsfrist: 1. halvår 2008. Iværksat
- Der skal gennemføres en kvalitetsundersøgelse af landsrettens behandling af straffekæremål (jf. afsnit 3.2). Tidsfrist 2008. Gennemført

- Der skal ske en gennemgang af og om nødvendigt ajourføring af landsrettens standardkoncepter (jf. afsnit 3.2). Tidsfrist 2008. Iværksat
- Der skal gennemføres en kvalitetsundersøgelse af de breve, som landsretten sender i både civile sager og straffesager. (jf. afsnit 3.2) Tidsfrist: 3. kvartal 2008. Udsat til 2009
- Der skal sikres mulighed for, at retsafdelingernes standardbreve m.v. udarbejdes med Word som tekstbehandlingsprogram (jf. afsnit 3.2). Tidsfrist: 2. kvartal 2008. Udsat til 2009
- Der skal ske en nedsættelse af gennemløbstiden navnlig i civile sager (jf. afsnit 3.3). Tidsfrist: 2008. Iværksat
- Der skal udarbejdes en vejledning om den praktiske fremgangsmåde ved offentliggørelse af afgørelser på landsrettens hjemmeside (jf. afsnit 4.2). Tidsfrist: 1. halvår 2008. Arbejdet er påbegyndt
- Der skal gennemføres et udbud af og indgås kontrakt om landsrettens rengøringsopgaver (jf. afsnit 4.2). Tidsfrist: 2008. Gennemført
- Der skal foretages en nærmere undersøgelse af mulighederne for at etablere en forbedret it-forbindelse til landsrettens lokaler på Fælledvej. (jf. afsnit 4.4) Tidsfrist: 2. kvartal 2008. Gennemført
- Der skal tilbydes undervisning, hvor interesserede medarbejdere kan introduceres til anvendelsen af bl.a. excel-regneark og power-point. (jf. afsnit 4.4) Tidsfrist: 2008. Påbegyndt
- Der skal foretages en nærmere undersøgelse af muligheder for etablering af en tilkaldeordning i informationen af hensyn til at øge trygheden. (jf. afsnit 4.6) Tidsfrist 2. kvartal 2008. Gennemført
- Der skal udarbejdes en livsfase-/seniorpolitik. (jf. afsnit 4.7) Tidsfrist: 2008. Arbejdet pågår.

12. Sammenfattende vurdering af udviklingen i 2008 samt forventningerne til de kommende år.

2008 har – som 2007 – været præget af domstolsreformens implementering. På mange områder er udviklingen, som man kunne forvente i forbindelse med reformen. På andre områder – herunder især landsrettens modtagelse af straffesager – kan reformen endnu ikke siges at være slået fuldt igennem.

Der er en generel god udvikling i de gennemsnitlige gennemløbstider, ligesom også de målsætninger, der er opstillet for gennemløbstiderne i 2008, generelt er opfyldt på en rigtig god måde.

Det store fald i sagsbeholdningen i 2007 er afløst af en mindre stigning i 2008 både for civile sager og for straffesager. Stigningen i antallet af verserende civile sager hænger sammen med en klart øget tilgang af civile kæremål. Stigningen i verserende straffesager skyldes især et øget antal verserende straffesager til behandling uden medvirken af lægdommere.

Den stigende sagsbeholdning er – i sammenhæng med det store fald i sagsbeholdningen 2007 – ikke i sig selv alarmerende. Udviklingen i 2008 viser vel blot, at en række af de sager, som landsretten ikke modtog i overgangstiden efter reformen, nu igen finder vej til landsretten, men udviklingen vil blive fulgt nøje af hensyn til vurderingen af landsrettens muligheder for at fastholde den positive udvikling med hensyn til sagernes gennemløbstider.

Det er landsrettens forventning, at udviklingen i 2009 vil blive præget af, at sagstilgang og sagssammensætning vil nærme sig en mere normaliseret situation således, som en sådan kan påregnes i lyset af domstolsreformen. En særlig usikkerhed knytter sig dog til antallet af nye straffesager. Med en mere normaliseret situation med hensyn til sagstilgang og sagssammensætning vil der også være skabt bedre mulighed for en vurdering af den betydning, som reformen har fået for afviklingen af den enkelte sag. Det er således hensigten, at der i løbet af 2009 i et samarbejde mellem landsretterne og Domstolsstyrelsen skal ske en revurdering af de vægte, der anvendes ved vurderingen af, hvilket arbejde der er forbundet med behandlingen af den enkelte sag. Det er forventningen, at dette arbejde sammenholdt med en normalisering af sagstilgangen vil kunne danne grundlag for en vurdering af, om der skal ske en yderligere tilpasning af landsrettens resurser.

Landsretten vil i 2009 fortsætte arbejdet med løbende yderligere forbedring af kvaliteten i landsrettens sagsbehandling og afgørelser. I tilknytning hertil vil der på særlige temadage ske drøftelser af praksis på forskellige sagsområder med det sigte at fremme ensartetheden i retsanvendelsen.

Landsretten vurderer, at en løsning af landsrettens bygningsmæssige situation i Viborg er kommet et stort skridt nærmere i 2008 bl.a. med det udredningsarbejde, som Domstolsstyrelsen og Slots- og Ejendomsstyrelsen har forestået, og som har bekræftet opfattelsen af, at de nuværende lokaleforhold generelt er meget ringe både for medarbejdere og brugere. Udredningsarbejdet har endvidere vist, at et nybyggeri vil være en bedre og økonomisk mere effektiv løsning end en til- og ombygning til den nuværende bygning. Dette gælder både, hvad angår indretning, sikkerhed og arealudnyttelse, og hvad angår de udgifter, som skal afholdes til husleje efter en løsning af den bygningsmæssige situation. Behovet for en løsning af landsrettens bygningsmæssige forhold i Viborg er således veldokumenteret og påtrængende, og

det kan næppe overraske, at landsretten meget gerne ser, at 2009 bliver det år, hvor der træffes en politisk beslutning om en sådan løsning.

Bjarne Christensen